

*Index Græcorum Nominum Propriorum
quæ in Homeri Batrachomyomachia continentur.*

Ut non minimum studiosum juvenem lateret Homericæ ingenii argumentum, ipsa Murium et Ranarum nomina, quæ non sine magno iudicio apposita, placuit hic cum ipsorum ethymologia et significatione referre ordine alphabeti, duobus subiectis numeris, quorum paginam primus, carmen secundus denotabit.

Artophagus.—Panem devorans.
Artephibulus.—Insidiarius panis.
Borborocætes.—In cœno jacens.
Calaminthius.—Jacens inter arundines.
Crambophagus.—Caulis devorans.
Crangasides.—Cauli similis.
Cnisiodictes.—Nidorem sequens.
Embasychitros.—In ollam irrepens.
Hydrocharis.—Aqua gaudens.
Hydromedusa.—Aquarum Regina.
Hypsiboas.—Alte clamans.
Lychomile.—Lingens molam.
Lychopinax.—Paropsides lambens.
Lymniscus.—Palustris.
Pelusius.—Cœnosus.
Pelobates.—Plutum incedens.
Pilion, sive ut aliis in editionibus legitur *Pelion*, ex quibus componatur non invenio; si autem in Homero legendum est *Pelion*, descendere potest ex Pelio montis nomine, ubi Murem natum Poeta fingat.

Pternotrocta.—Pernam arrodens.
Pternoglyphus.—Idem pene.
Pternophagus.—Pernam devorans.
Prasiphagus.—Porros comedens.
Prassœus.—Caulis colorem referens.
Polyphonus.—Quasi multisonus.
Physignatus.—Maxillas inflans.
Psicarpax.—Micarum raptor.
Meridarpax.—Particulas rapiens.
Psitophagus.—Cibos absumens.
Tyroglyphus.—Casei excavator.
Troglodytes.—Foramen ingrediens.
Troxtartes.—Panem arrodens.

LECTORI.

Hanc ipsam Homeri Batrachomyomachiam quinque libris amplificavit P. Jacobus Baldæus, nostræ Societatis. Eamdem autem eo loco quo Homerus et nos desivimus, prosequutus est Guido Vanninius, Lucensis Civis, haud contemnendo quidem carmine, ut videri potest inter ejus opuscula, carm. libro 1°.

IN OBITU ADOLESCENTIS. EPICIDIUM.

Huc Thimbreae chelym seu te Patarea morantur,
Sen facunda Claros, aut quæ circumflua ponto
Te suscepit humus, dulcive cacumine Pindus
Detinet, auritique sonant tua carmina montes.
Huc age formosos conspectus lumine crines,
Dejectosque imo fundens e pectore questus:
Te qualem Ismariis crudelia funera Nati
Deflevisse ferunt campis, ac fulmina magni
Obtrectasse Jovis, manesque vocasse gementem.
Squalidus, incultusque veni, nec tempora cantus
Munera florentes hederæ, nec laurea cingat;
Laurigera pro fronde comas præcinge cupresso.
In planctus revocare juvat, quæcumque per altum
Concinuere lyra graciles Heliconæ sorores.
Ipsæ adsint flores, ferrugineosque hyacinthos,
Portantes calathis, ac muneribus funestis.
Tu tamen ante alios niveos discissa capillos
Numine Appollineo melior Dea, funera tanta
Advenias casto Pietas mœstissima vultu.
Talia clamabam mœstus, noctesque diesque
Ad cineres, Francisce, tuos, cum percutit altus
Ecce aures sonitus, fallor, vel Diva per auras
Ad tumulum e cœlo descendit, frigida quando
Saxa revulsa jacent, niveoque in marmore Musis
Associata sedet, tragicoque induta cothurno
Melpomene exequias lugubri sic concinit ore:
Heu, miserande, jaces! quis te, puer optime, Divum
Abstulit? Heu, crudele nefas! Quis talia cernens
Lumine persistat sicco? Næ ferreus ille.
Scilicet hoc nobis etiam post aspera rerum

Fata manent? Proh! magna Deum, atque injuria Parca.
 Scilicet hoc teneræ nobis decor ille juventæ
 Hoc oris roseum florente in corpore lumen?
 Hoc oculis afflatus honos, hoc fervida monstrat
 Ætas? O volucris quam mors vaga pervolat ala!
 Os jam voce caret, cujus mihi dulcia possent
 Verba dolente graves e pectore pellere curas.
 Heu, quoties tenero dicentis ab ore pependi!
 Dictaque proh quoties servavi in corde reposta!
 Heu, miserande, jaces. Quis te, puer optime, Divum
 Abstulit? En gravido torpent jam membra sopore?
 Ferrea Nox oculis, æterna silentia labris:
 Pondera mortis habent aures; ac corpore monstrat
 Horrendos toto regnans Mors pallida vultus.
 Flos veluti, postquam duro contusus aratro est,
 Quem coluit Lucina comes, coluere sorores,
 Occidit ægrescens: picto ceu grandine prato
 Lactea marmoreum demittunt lilia collum.
 Nos tibi Castalii supremo e vertice montis
 Frondibus insolitis doctæ redimicula frontis
 Serta parabamus: Andino carmine posses
 Altera dulcisono complere cacumina cantu;
 E vacuoque jugo Phœbum superare canentem.
 Jam lauro vates Philyraque, hederaque revincti
 Fausto plaudebant cantu, pulsumque sonabat
 Per montes, Francisce, tuum, et nemora ardua nomen.
 Stamina, sed postquam scivit Libitina feroci
 Forfice, spemque meam crudelis Parca fefellit,
 Funereum intonsi montes, auri que cavernæ
 Responsant silvis; tantum clangore querelas
 In cœlum repetunt vates; atque aurea tristi
 Sidera percutiunt gemitu; Parcæque cruentam,
 Crudelesque Deos, atque impia fata vocantes.
 Hos tibi nunc flores, nexasque e fronde corollas
 Inferias tumulo cum carminibus supremis
 Adportant. Eheu! Quis te, Francisce, Deorum
 Invidus, ah, puerum nostro sic substulit orbi?
 Sic cum prima genas vestibat flore juvena

(Infandum) moritur dignus quoque Nestoris ævo?
 Talia Melpomene fatali affixa sepulchro
 Irrita jactabat ventis; cum candida crines
 Apparet Pietas, placida veneranda senecta.
 Mox hæc: Quid vanis, frustra quid questibus auras
 Imples? Flebilium jam, Virgo, desine vocum.
 Tot lacrimas pueri, tot questus funera nolunt,
 Sint breviora licet. Lumen Franciscus Olympi
 Jam videt; exsuperant lætum nova gaudia pectus
 Illic gemmato volitans super ardua curru
 Oceanum, terræque plagas, ventumque recessus
 Ortusque occasusque vagos, Lunæque labores,
 Pleiadasque Hiadasque, et frigida plaustra Bootæ
 Attonito similis pedibus supposita videbit.
 Carpet odoriferos cœli per amœna vireta,
 Quos non ustus Arabs, nec fallax Græcia jactat,
 Quos nec Hymettus alit, formoso pollice flores.
 Tunc Dea marmoreis nova libans oscula saxis,
 Sic loquitur verbis, ac fletibus interruptis.
 Fortunate puer, si qua tibi pectora flamma
 Ardescunt nostri; si quid mea carmina curæ
 Sis memor, ante suis confusis legibus anni,
 Tristis hyems flores, æstas tractavit olivas,
 Quam taceat, Francisce, tuas mea fistula laudes.
 Nunc tandem ingrato figam monumenta sepulchro,
 Quæ manes, cineresque diu testentur amatos,
 Marmoraque invisens tremulo legat ore viator:
 Hoc tumulo juvenis lætho jam præcoce condor;
 Quisquis adest, valeat, teneris nec fidat in annis.

HORTI DEDICATIO DIANÆ, AD IMITATIONEM
 BARCLAI.

Alma parens nemorum, quæ nunc per Mænala cursum
 Præcipitans, celeri præverteris aera gyro;
 Seu pavidum ramis tollentem cornua cervum
 Sors dedit, aut sociis læto clamore fatigas
 Infrendentem aprum, spectasve ad tesqua leonem;

Dulcis Io nemorum custos, si sacra dicatur
 Silva tibi, Medique tepet pia thuris acerra,
 Huc ades, et cœptis faveas pede, Delia, dextro.
 Non indigna precor: tu castis annue votis.
 Hæc tibi silva viret, crescat tibi munere semper
 Diva tuo: satyrûm relega procul usque furentûm
 Faunorumque greges, procul absint arma Priapi:
 Quandoquidem sanctum colitis sine labe pudorem.
 Huc Dea, seu molli sociæ pede tegmina quærant,
 Seu cupis ipsa, veni, clarî cum fervida fratris
 Desuper acta polo flavas rota torret arenas.
 Hæc tua pinus erit, quæ sanguine culta recenti
 Sit semper, semperque tuis veneranda trophæis.
 Hic, seu Caucasæ fulgentia tergora tigris,
 Seu pellem panthera dedit, dentesve recurvos
 Marsus aper, ramis nemori suspende triumpho.
 Sive jubet Nymphis coreas agitare pudicas,
 Huc Dryadum festiva cohors, et Oreades una
 Implicuisse manus cupient; tibi, Cinthia, passim
 Virgineo molles decerpent pollice thyrsos,
 Seu juvat hæc lauro, seu cingere tempora myrto.
 Nosque plaga simul tereti, quem gramine damam
 Compellemus agris, tumulo quem justa feremus
 Formosi Daphnis, venias manifesta precamur.
 Hunc tu, Diva, polo superûm digneris honore,
 Munere nec tantum pluvius micet altus Orion.
 Hanc Erymanthæo, Cinthive cacumine semper
 Posthabito, Tenedoque colas, nec silva bipennem
 Sentiat ista feram, aut ultorem Numinis aprum.

ECLOGA. NISUS.

Hos Niso, mea Nympha modos concede roganti.
 Niso silva placet, placeant et carmina silvæ.
 Incipe, sollicitum Nisi cantemus amorem.
 Dum nemora arboribus rident, dum floribus agri
 Ille petit silvas, solusque per avia rura
 Ingeminat questus: Quis te, meus ignis Amynta,

Ah, loca grata nitent? aut quæ via ducit euntem?
 Huc ades, alme puer, tondent dum prata capellæ,
 Gramina dum vaccæ carpunt, hædique petulci
 Subsultant, patiturque novi clementia veris.
 O, modo jam tecum liceat mulcere canendo
 Auras, atque unum responset saltus Amyntam.
 O, tecum liceat Panos de more cicitas
 Tangere, et imparibus calamis aptare labellum.
 Linqueret herbosum depascens buccula campum,
 Arrigeretque ovis aures, et tua carmina circum
 Attoniti exciperent stantes sua tesqua leones.
 Linqueret antra lupo, teneroque immixtus ovili
 Poneret antiquum rabido de corde furorem,
 Allectus formaque tua, vocisque sonore.
 Pangere seu nolles, audires dulce canentem
 Arboribus stratum sublatis Alphesibæum.
 Huc pecus ille suum conducit sæpe sub oras,
 (Nam procul hinc degit gelida sub rupe Lycæi)
 Et calamis cera junctis mecum ille revolvit
 Seu tristes elegos, Teii seu ludicra buxi,
 Sive suas Daphnin flammæ, sua funera Daphnin.
 Namque erat ille tuæ icon perfectissima formæ;
 Nuncque pari, ah fatum! tecum floresceret ævo:
 Sic mentum, sic ille oculos, sic ora ferebat.
 Candidior sed enim pulchroque colore juvena,
 Lutea seu roseo pinguntur poma rubore,
 Et crocei nivea ludebant fronte capilli;
 Tu niger, et nigri resplendent vertice crines,
 Sole velut blandæ resplendent terga columbæ.
 Tu niger; ast etiam vaccinia nigra leguntur.
 Tu niger; ast etiam nigri fulgent hyacinthi.
 Hunc quoque nunc resonat, quamvis ego sæpe querelas,
 Et lacrimas cohibere parem; sed me quoque (verum
 Si fatear, vero nec tu offenderis Amynta)
 Ah fatum, infelix urebat me quoque Daphnis;
 Et me multoties tetigit dolor Alphesibæi.
 Huc ades o, nam si venias, mea maxima cura,
 Nec me, nec socium tanget dolor Alphesibæi.

Marcet ager, marcentque relicta fronde capellæ;
 Atque eadem pecus et pastorem cura peredit.
 At simul ac solito venias manifestus odore
 Sponte virebit ager, pinguescent fronde capellæ;
 Atque erit, et pecori, et pastori summa voluptas.
 O crudelis amor, repetunt in tecta coloni
 Te tamen expecto. Fallor, vel colle propinquo
 Descendit: puer, i, lactis fac Thestilla cymbas,
 Seu velit illa nigram, aut pictam mulgere juveneam.
 Prepararet hirsutasque nuces, depictaque poma.
 Obvius ire paro, brevis est via, flumine longe.
 Duc age, Mopse, gregem. Nox imminet: ite, capellæ.

IN OBITUM FRANCISCI PLATA ADOLESCENTIS
 SATIS IMMATURUM.

Phœbe Pater, si fata virum te tristia tangunt;
 Si qua potest hominum cura movere Deum:
 Huc age Turutulos (*sic*) elegeia passa capillos,
 Flebilis incultos gutture solve modos.
 Hic citharæ sonitus desint, modulamina vocum
 Non bene conveniunt luctibus ista meis.
 Nunc lacrimas siquando pias, nunc fundite planetas
 Si vos permittit lumina flere dolor.
 Nunc gemitus, tristes præcordia rumpite questus:
 Justa magis nunquam causa doloris erit.
 Quisquis adest, teneris jungat suspiria nostris.
 Mœror erit socio forte dolente minor.
 Occidit, ah mortis non exorabile ferrum!
 Pectore quid vetuit figere tela meo?
 Hei mihi, nec licuit languentia lumina leto
 Claudere: quid properas, Parca, cruenta necem?
 Hei mihi, nec licuit spirantis ponere corde
 Lingua postremos deficiente sonos:
 Nec lacrimis madidos extremis tergere vultus,
 Jungere nec tremula pulchra labella manu.
 Heu miser expectans securum forte periclo;
 Ferrea me rauca tympana voce monent.

Candida seu tonitru volitat turbata columba
 Aere corripuens, sed sine lege viam;
 Sic ego tristisono turbatus pectora ferro,
 Præcurro, monstrat qua timor ipse locum.
 Jamque propinquabam cupidus, timidusque videndi,
 Auribus en resonat vox inimica meis,
 Occidit: O quisnam vocem præmissit ad auras,
 Multa nec extimuit sic dare corda neci?
 Obscura sub nocte videns ceu forte viator
 Percussum comitem fulmine sistit iter:
 Sic ego correptus subita formidine gressum,
 Subsultant gravido viscera pulsa metu.
 Mox ubi verba dolor permissit faucibus arctis
 Insanus ventis talia verba dedi:
 Invida, quid prohibet Pylios deducere in annos
 Stamina formoso, Parca superba, colo?
 An, juvat halami (*sic*) surgentem caudice florem
 Scindere? Forma oculis displicet anne tuis?
 Huic, si certet Hylas, Narcissus, pulcher Adonis,
 Narcissus cedat, pulcher Adonis, Hylas.
 Nunc tamen, o Superi! Quæ mentibus hæret imago,
 Nos fati memores reddere sola valet.
 Proh! quoties pictæ delusus imagine formæ,
 Te loquor, et verbis te dare verba puto!
 Te mihi, heu quoties adstantem somnia fingunt
 Atque jocis teneros inseruisse jocos!
 Heu risus quoties oculis, ac cætera nostris
 Occurrunt, solitis non male picta locis!
 Tristia quid vero memoro? Mihi maxima quondam
 Gloria, nunc tantum vel memorata dolor.
 Sit satis Helyadum plusquam flevisse sorores
 Non tantum Icarides flevit amara Patrem.
 Non tamen hæc proles meruit Clemeneia luctus,
 Icari pueri non male sanus amor.
 Sit, puer alme, satis; gemitus jam fistula raucos
 Fundit et arenti gutture lingua silet.
 Nunc ego quam vellem, quos vel niger Indus odores,
 Vel metit ardenti tramite tostus Arabs!

Vos tandem Manes, cineres salvete sepulti,
 Vobiscum posthac contumulatus ero.
 Jam mihi sordet humus, sordent mortalia, tantum
 Ante oculos perstat mortis imago meos.
 Nulla videre placet, renovant mihi cuncta dolorem.
 Auribus ac nostris sic mihi visa loqui:
 Quid pretiosa soli cupiens, insane, laboras?
 Omnia morte cadunt: pulvis et umbra placet?
 Interea dum Chloto meis nova stamina nectit,
 Et donat tristes posse videre dies:
 Dum penitus tepida languescunt pectora febri,
 Æthera, dum dabitur, teque videre, vale.

IN OBITUM EJUSDEM.

O fatum! Ah! nostræ cecidisti gemma coronæ:
 Occidit ante suum noster Apollo diem.

AD JOANN. BERCHMANS ICONEM.

Ecce datur casti juvenis placida ora tueri:
 Cur tacet? ast quæris. Religione tacet.

AD B. ALOYSII ET KOSKÆ ICONEM.

Nascitur hic dum Koska jacet; nam fata, diemque
 Præstitit ignis idem, præstitit annus idem.
 Nil mirum, Koskam referat Gonzaga secundum:
 Phœnicis Phœnix nascitur e tumulo.

NATALIA MUNERA.

Si pronus superum, Terane, donis
 Exoptas Arabum lenire pulchris
 Aras, et nitida cremare acerra
 Flaventes Cilicum, Syrumque rores;
 Si vis coccineis nitere sertis,
 Quæ vel Attica docta, vel viretis
 Optatas apibus dat Hybla flores;

Atque artus nivea micare veste,
 Ut cæca Ausonidum tulit vetustas:
 Huc, huc auricomos solute crines
 Adsis, Phœbe parens, lyramque tantam
 Fer, Pæan, modulis in astra lucem.
 Huc tecum, Charites simul novenæ
 Blandis adveniant modis sorores.
 Hem! Pæan, fuge, gratiæ novenæ
 Hinc blandis fugiant modis sorores.
 Mortis numina, Tenarique nugæ,
 Mundi spectra furentis et caduci.
 En Jesus pelagi, polique rector
 Considet rutilo videndus auro.
 Huic offer liquidas, Terane, acerras
 Offer pectoris unicos amores.

PROLUSIO GRAMMATICA DE SYNTAXI
 HABITA AB AUCTORE FRANCISCO XAV. ALEGRE, S. J.
 MEXICI, ANNO 1750.

Gratias a me repetere jure merito Mexicani istius cœli
 elementissima temperies potest, quæ me non solum mihi-
 met hodierna die vegetiorem vividioremque restituit, ve-
 rum etiam, hoc frequentissimo Musarum Theatro sapien-
 tissimorum virorum nobiliumque adolescentium corona
 circumdatum, iterum in Apollinis templo prorsus dissiden-
 tem collocavit. Altissimum namque Romanæ Eloquentiæ
 culmen, cujus in clivo Sysiphium quasi saxum evolvens
 jamdiu laboraveram, cum ipsa animum difficultate oblecta-
 ret, meas simul ita vires exhauserat, ut cum tanto oneri
 substinendo par ultra non essem, ab eloquentiæ studiis ad
 inania ferme oblectamenta desperantem, non fastidientem
 animum avocarim. Quo quidem temporis intervallo, diu
 multumque per medicorum manus jactatus, ea me tamen
 interdum spe consolabar una, fore ut cœli regione muta-
 ta quæsitissime, sospitatis inventionem gauderem. Verum
 enimvero, cum de Majorum jussu Mexicum meditarer, non
 tantum hæc jamdudum mente præconcepta spes animum

recreabat, quantum quod rursus ad optatissimum Eloquentiæ studium, non tam perficiendi facultate, quam parendi alacritate fretus venirem. Quapropter, ut quod totius istius anni curriculo, magna cum animi mei voluptate sum acturus jam nunc agere incipiam illud primum vobis, Adolescentes optimi, paucis comprehendam, quis verborum delectus habendus sit: ex quo candor ille latini sermonis mirum quam efflorescit ac dignitas: deinde ut vestros animos honestissime latinæ linguæ penitus agnoscendæ ardore succendam, paucis item, quantam de Mexicanæ juventutis ingeniis animo opinionem conceperim meo, altero orationis capite prælibabo.

Enimvero, religiosissimi AA., cum mihi sese ille divinus Eloquentiæ vultus, decore prorsus ac matronali ornatu ante oculos proponit, quo aureis illis temporibus a romano populo donata effluerat, quamvis omnia vehementer admirer; cum sententiarum dispersa lumina, auream elocutionis copiam, argumentorum vires, facetiarum veneres, quibus quasi fabulosa illa Hesiodi Pandora, Deorum omnium decorata muneribus, in Quiritum scenis visebatur; tamen hoc toto jucundissimo conspectu plus se mihi exhibet admirandum, partium omnium nitidissimus cultus, decoraque, atque pro rerum dicendarum genere modulata concinnitas. Quam quia majorum præceptis explicandam aggredior, illud vobis primum spei Adolescentis, prius necesse est adaperiam, unde istius dispositionis, seu græco et communi mavultis nomine *σύνταξις*, dignitas atque splendor concilietur? Si vos tamen illud ante edocueris, non me solum verborum elegantiam, aut, ut ille inquit, canoras nugas expetere, id enim potuit contendo, ut omnis puritatis amore imbuti, majoribus deinde (quæ ad me non attinent) præceptis instructi, virilis tandem et plane romanæ orationis fastigium assequamini. Ejus, igitur, majestatis cum plures ab aliis causæ fuerint assignatæ, illa mihi potissimum sententia hæret, eam in verborum delectu absolutissime constare. Quapropter illud vobis latinæ linguæ candidati persuasum velim hac maxime ab initiis cura, omnem latinæ orationis cultum, olim temporum injuria defædatum, quem-

admodum ab aliis summa cum laude, hac nostra ætate, sic etiam a vobis per consequentes deinde ætates iri restitutum, aut sibi, suæque dignitati, per alios ornatissimos sapientissimosque viros jam redditum, hac cura, ac diligentia ne rursus eadem dehonestetur barbarie facile conservandum. Cæteros enim eloquentiæ ornatus, sæpe vel temporum motus labefactat, vel oratorum ingenia permutant, nec tamen ideo sua præcipua munia atque vigorem perdit oratio. Defuerit sane Marc. Tullio facetiarum lepor, ut aliqui criminantur; an non semper erit admirabilis beata illa sententiarum ac verborum volubilitas, qua veluti aurea Mercurii catena, auditorum animos adstringit? Defuerit suavitas Senecæ, cujus ut aliqui putant, quasi per abrupta et confraga raptatur oratio; an non semper apud eruditos in pretio erit largus ille ingenii fluvius et argutissima elocutio? Defuerit ubertas Frontoni, cujus prorsus ingeniosa jejunitas ansam aliquibus tribuit maledicendi; an non ideo fortissimi argumentorum nervi, et adhuc ipsa efficax acrimonia semper laudabuntur? Defuerit moderatio Simmacho, cujus amœnissima semper oratio, quasi rivulus inter flores luxurians, plus, ut inquit, Sybaritam sapit quam Romanam; an non ideo illius suavitas atque ad aures Principum aptata mollities æstimabitur? Denique defuerint Oratori partes aliquæ, verbosa sit oratio aut sterilis, interrepta aut volubilis virili sententiarum succo, aut solo argutiarum flore comperta, vitia sunt hæc temporum. Fateor; at multis summis viris ita adhuc ex antiquis scribere placuit et in præsentem hucusque diem, eorum in eo dicendi genere alumnos, defensoresque conspicimus. Etsi autem varia inter se dicendi ratione pro suo quisque ingenio decertarunt, ea tamen omnibus una mens fuit, ut purissimum latinæ linguæ candor servaretur, nihili ingenii flumen et saluberimos sententiarum latices (ut lyrici vatis similitudine eloquar) æstimantes, si eos peregrinorum verborum involutos cæno profunderent. Ad hæc reliqua orationis ornamenta varia ingeniorum omni tempore efflorentium indole facile possunt, ad pristinum splendorem revocari. Enituit quidem ante Tullium priscos inter Quirites, asperius illud

et strigosum dicendi genus, in quo seniore illum Catonem principem scimus effloruisse. Accessit deinde aurea illa reipublicæ et eloquentiæ lux, Tullius inquam, cujus splendidissimus ille stylus, et plane asiaticus, antiquorum omnium latinorum extinxit lumina, sed nec ipse diu stetit. Neronis namque imperio pressus et laconicus ita signit, ut effussam illam et cothurnatam Ciceronis pompam obscuraret, quam suorum temporum injuriam jure merito deplorat Quintilianus, in eoque genere principem Lucium Senecam fuisse cognovimus. Quid plura? sub Vespasiano et reliquis omnis Græculorum præceptorum luxu deturpatum, nimium molle et gracile sub Theodosio fuisse conspicimus, donec tandem eruditissimorum virorum studio ac diligentia virile illud robur Ciceronianæ facundiæ orationi rursus accessit, rursus argutus Senecæ stylus apud aliquos præstantes viros effloruit. Denique nihil ita oblivionis tenebris conspultum, ut ab posterorum ingeniis non iterum in lucem possit proferri. Nec enim omni tempore iidem sunt hominum mores, cui sese debet oratio adaptare. Hic autem latinitatis candor, tot jam peregrinorum verborum alluvione pæne submersus, cum non ab hominum ingeniis possit effingi, eumque ab antiquorum fontibus necesse sit derivare qui quotidie turbidiores ad nos promanant, quam maxime debet providere, ne ita prærancidis fœdissimarum vocum sordibus inhærescant, ut nulla iterum lima possit expurgari.

At quoniam duobus maxime adversariis hæc latinæ orationis puritas solet labefactari, vel enim nimio antiquitatis amore, squallidis ac longo vetero inquinatis vocibus sordescit oratio vel recentibus verbis excussis aut peregrinis aliquibus, nescio quo jure Civitate donatis, intemeratus latinæ linguæ pudor quam fœdissime deturpatur, pauca de utroque levi brachio perstringam, si vos, religiosissimi AA., Mexicanique juvenes, ea qua hucusque benignitate me pergatis attendere. De prioris autem turpitudine vosmetipsos testes appello, ne me ac vos dicendo defatigem. Cujus enim vestrum subactissimum judicium atque non nisi ad florentissimorum oratorum voces aptatæ atque

assuetæ aures turchinabundos (*sic*) illos aut bovinatores non perhorrescant atque e ponte detrudant? Atqui earum vocum antiquior Cato Luciliusque feruntur auctores. Valeant cum suis cadaverosis nominibus et hirsuta eloquentia auctores ii atque ut ille inquit Evandro et Numa apud Plutonem colloquantur. More foliorum, ait Horatius, verba permutantur; nec tanto apud in pretio antiquitas esse debet, ut olidissima quæque et putrida, quæ jam posterorum hominum ac disertissimorum opinione absolverint in usum revocare velimus. Quamvis nec ea quidem omnino verba velim improbari, ut enim romanæ eloquentiæ, non minus quam reipublicæ princeps M. Tullius scripsit, suoque non uno in loco confirmavit exemplo, ex suavioribus aliqua oratione dispersa, nescio quid dignitatis atque amplitudinis elocutioni conferunt e sacratissimo alias vetustatis sinu deprompta. Verum utinam, utinam Auditores benevoli, hoc tantummodo sese telo percussam lugeret Eloquentia. Duriusculæ quidem, ut Tullius inquit, illæ voces, et quasi monumentorum cineribus squallentes, at sane suas antiqua Roma, quamquam invita et verecunda cognosceret, et usu denique emollita durities minus forte aures offenderet aliquando. Aliud est tamen, quod altius penetravit, quoque jucundissimus ille romanæ orationis decor, ita emarcuit, ut si quando in scenam altiori innixa cothurno, tanquam opum fortunarumque suarum maxime gloriabunda se dare velit a frequentissimo eruditorum cœtu non plausa secundaque admurmuratione excipiatur; sed plenis commiseratione verbis deploretur. Loquor de innumeris vocibus quæ nescio qui in Latias tabulas irrepserint, nuncque perfricatissima fronte in theatrum audent procedere, quas equidem etsi personato prodeunt vultu facile sibilis explodunt sapientes viri; propterea quod non illam latini sermonis ad omnem majestatem compositam personam, sed inanem quandam latinitatis larvam, facientemque mimos sibi videre videantur. Loquor de nescio quo, Oratorumne dicam, aut impudentissimorum graculorum genere, qui tum se auream Ciceronis eloquentiam cogitant assequutos, cum magnam græcolatinorum, aut omnino græcorum nominum conge-

riem ore profuderint, eo se cultiores in dicendo existimantes, quo magis græcam atque latinam, sapientissimas linguas et scientiarum omnium thesauros purissimos, ineptissima mixtura corrumpant, suam utriusque inscitiam palam profitentes. Equidem quod iniqua temporum conditione in theatris evenire novimus, ut qui in eis spectantur actores tanquam domi coragium satis instructum non haberent peregrina quæque adsciscant ornamenta, ut nulla re minus hispanum cognoscas, quam veste ornatuque corporis; sic etiam traducta ad sermonem pessime consuetudine, ita peregrinis barbarisque vocabulis orationem conveciunt, ut Geticam vel aliam quamlibet potius quam Latinam intelligas. At scio (quod in me aliquis jamdudum posset objicere), scio, inquam, ad nova verba cudenda, aut ex aliis linguis transferenda, licentiam a doctissimis viris concedi. Scio Ciceronem, Quintilianum, Senecam, Horatium, omnis eloquentiæ magistros, et eam libenter præbuisse, et ea multis in rebus usos fuisse. Scio facultates multas propria desumpsisse sibi ex græcis nomina, inter quas Sacra Theologia ad divina arcana depromenda, plus quam omnes ab illis fontibus diduxit. Nova sunt sane permulta, et latinis sermonis artificibus ignota perquam; propterea quod, aut omnino recens inventa sunt, aut si quæ eorum semina antiquitus extiterunt, tanquam insitione quadam, novarum accensione rerum, in aliam prorsus speciem formamque mutata sunt. His quidem dicendis, explicandisque, nova fingendi verba veniam qui neget, nemo erit prudens. Quapropter Horatius ille, etsi alias nasutus latinorum criticus, si forte necesse est, inquit

Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinetutis non exaudita Cethegis
Continget; dabiturque licentia sumpta pudenter.

Quod etiam de iis nominibus intelligendum duco, quorum jam in rebus sacris usus invaluit. Hoc enim meritissimo tribuendum est illarum facultatum nobilitati, et præcipue Sacræ Theologiæ, ubi aut Sanctorum Patrum, aut doctissimorum virorum verbis discedere religio est. Placet porro hæc super re sanctissimi facundissimique viri judicium in me-

dium vobis auditores proferre. Edmundus ille Campianus (video vos ad spem tanti nominis aures atque animum arrexisse), ille igitur vir romanæ linguæ peritissimus si quis alius, Tullioque adiectissimus, de his nominibus disputans, quæ in rebus sacris usurpamus, nempe, inquit, apud Ciceronem *perpassio*, non *passio* invenitur: num propterea christiani non audebimus Christi passionem totidem litteris ac syllabis enuntiare? Per me quidem potius in Tiberim omnia Ciceronis opera projiciantur, quam hujus unius dictiunculæ jactura fiat. Quare? sic enim increbuit jam significatio rei sanctissimæ et maximæ, ut non sit tutum abolere. Deinde, cum alias subjecisset voces, ut pœnitentia, sacramentum, Novum Vetusque Testamentum eo intellectu, quo a nobis accipiuntur, quid ergo, ait, nomen antiquabimus? Consensio fidelium, et verbi religio vetat. Hæc magnus Campianus, non eruditione minus quam pietate mirabilis, quæ quidem jure merito constituuntur. Quid autem est cur vulgarissimis quibusque rebus explicandis, ad Athenas homines isti confugiant, et cum latina suppetant verba, integerrimam utriusque linguæ corrumpant castimoniam? Quam non vident pessimæ istius libertatis auctores eisdem veniæ armis quibus se satis tutos atque defensos arbitrantur, eisdem vehementius inulto impeti ac jugulari? Quid enim jure sibi deposcerent, quod Campianus noster non concedat? At hic ipse christianæ libertatis Brutus quam merito inter ipsos romanorum Reges statua donaretur? Qui in ipsis de christianis rebus orationibus, in quibus persæpe horum verborum usus est ita caste integreque, et plane ad Augusti aures eloquitur, ut aucta ab ipso Roma, sibi que restituta videatur. Quapropter injustus certe ille habendus est, qui cujus venia utitur, ejusdem exempla non imitetur. Procul, procul igitur a vobis sit, Adolescentes optimi, perniciēs illa, quæ per speciem tuendæ libertatis omni Latinorum nationi imminet; quin potius præclarissimi hujus viri exemplo, insolens et infrequens verbum, quod Cæsar ille, non minus litterarum quam armorum gloria apud posteros immortales ajebat, tanquam scopulum refugiendum existimare. Habetis eximium latini sermonis spe-

eulum M. Tullium, cujus ea fuit hac in re moderatio, ut cum plura posset nomina (quæ ipsius erat in romanam linguam auctoritas) civitate donare, erat tamen, inquit A. Gellius, verborum diligentissimus, quamvis nec ita quidem effugere potuit quin ab aliquibus importuna sane calumnia, nimis in novis verbis cudendis, aut e Græcia transferendis liber haberetur.

Quapropter in illud totis animis incumbite, Mexicani juvenes, ut romanæ eloquentiæ nitor his duobus præcipue telis in presentia confossus per vos aliquando valeat recreari. Jamdiu enim Urbs hæc magnis gloriæ stimulis lacessita, in summum eloquentiæ culmen suos adolescentes conatur adducere. Vos, Americæ spes, vestraque florentissima ingenii indoles, etiam me tacente adhortantur, in hac quoque non ignobili arte sicut et in aliis Mexicani Regni nomen extollatis. Neque minus vos movere debet præclarissimorum, doctissimorumque hominum consensu probata opinio, apud quos jamdiu sic invaluit: ingenio præstantes adolescentes, et ad maxima quæque litterarum studia miri habiles, quod his latinitatis studiis minus instructi sint, sæpe in cursu desistere, et jam prope metam, non sane in tempore, quid sibi desit intelligentes desperata palma perveniendi spem omnem amittere. Quod sane tanto ægrius ferunt, quanto ætate jam adulti severioribusque disciplinis idonei, sermonis architectis iterum se committere, rursusque palestram repetere, ignominia larva terri gravius reformidant. Huic igitur malo, nunc cum per ætatem licet, obviam eundem vobis est præsentissimo remedio: præsertim cum id ætatis quæ vestra propria laus est præmaturescente ingenio, atque ad hæc studia suscipienda alacri, expeditoque, annos ipsos antevertere videamini. Quoque hoc libentius faciatis, cæterarum nationum in his colendis litteris studia et conatus vobis ante oculos proponite. Aspiciate Italiam, quæ post Augustæum illud aurumque sæculum, cum omni pæne luxu et barbarie suæ eloquentiæ vultum defedatum agnosceret, ita laboravit, ut Leonis X et Urbani VIII temporibus, ad pristinam ferme dignitatem honoremque restituerit. Galliam attendite, quæ antehac re

omnino ignobilis, critici alicujus jaculis appetita, ita se ut ille ait, ab humo tollere connixa est, ut a Magni Ludovici tempore usque in præsentem diem, magna ex his studiis collecta laude efflorescat. Hispaniam denique contemplamini, quæ ab antiquis romanis non uno in loco sugillata, magnis postea viris omni litterarum genere claruit, nuncque hoc eloquentiæ et latini sermonis cultu, doctissimorum virorum perstricta acculeis ita viget, ut vel ipsi Italiæ palmam e manibus arripere contendat. Ergo, qui scientiarum omnium properatis ad metam, nolite his florentissimis omnium disciplinis, ita animum despondere, ut hanc vestro nomini, vestræ nobilitati, vestræ denique patriæ æternam maculam inuratis. Et de vobis quidem ita mihi semper promissi; de me autem illud unum, nullum tam arduum fore laborem, curam nullam, nullum studium, quod pro vestri amore et charitate me non pollicear libentissime suscepturum. Dixi.